

Q *uaderns*

joves de formació sindical

ej
formació

*sindicalisme de
classe i sociopolític*

www.intersindical-csc.org/joves

www.intersindical-csc.org/joves

ej **formació**

Material formatiu sindical cofinançat per:

Amb la col·laboració de

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Secretaria General de Joventut

2005

Índex

1.-Referències generals

1.1.- Context polític de la crisi del sindicalisme: l'ofensiva neoliberal

1.2.- Importants transformacions en el mercat laboral

1.3.- La desideolització del moviment obrer

2.- Sindicalisme de classe: qüestions bàsiques a resituar

2.1.- Necessitat de recuperar una crítica radical al capitalisme

2.2.- Qüestions bàsiques per a una correcta intervenció com a sindicat de classe

2.3.- Disputa de poder al capital

2.4.- Espais de la disputa:

2.4.1.- Rendes de treball

2.4.2.- Relacions laborals: ocupació

2.4.3.- Reorganització del temps de treball

3.- Sindicalisme sociopolític

3.1.- Qüestions conceptuals bàsiques

3.2.- Impuls d'un model social alternatiu

I. Referències generals

I.1. Context polític de la crisi del sindicalisme: l'ofensiva neoliberal.

Al llarg dels darrers 20-25 anys, assistim a una ofensiva del neoliberalisme que ha minat les bases històriques del marc sociopolític sobre les que s'assentaven les relacions laborals i, en conseqüència, la intervenció sindical. L'automatització, la robotització, la microelectrònica i tots els elements del que s'ha anomenat la "revolució informàtica" han possibilitat la imposició de nous patrons d'explotació i dominació del capital sobre el treball.

L'Estat del Benestar neix durant el període d'entreguerres a Europa. Entre els factors que duen a la seva creació té el fer front a les onades revolucionàries que es revelaven davant la misèria de les condicions de treball en general i de les possibles influències del triomf de la revolució russa en particular (a més, després del fi de la controvèrsia bèl·lica, en molts països europeus els partits comunistes s'imposen com a opció de poder). L'Estat del Benestar neix en un concepte on Keynes repta a l'ortodòxia liberal econòmica laissez faire, la seva principal idea és la necessitat de regular el mercat, d'aquesta manera nega la màxima liberal de la mà de invisible i subratlla que els mercats són intrínsecament inestables i poden arribar a crisis cícliques. El període keynesià és una excepció en la història del capitalisme i no s'explica sense la irrupció política de la lluita de les classes populars que van veure la possibilitat d'obrir espais al marge del mercat capitalista.

El principi rector de l'Estat del Benestar és, segons Mishra, garantir uns mínims fonamentals per al conjunt de la ciutadania. Aquest autor remarca tres elements base de l'Estat del Benestar:

- Control i regulació de l'economia per tal de garantir una taxa elevada d'ocupació.
- Creació de serveis públics en sectors clau com ara la sanitat, l'educació o l'habitatge.

- Serveis assistencials per fer front a la pobresa, de caràcter excepcional i condicionat a les rendes.

La crisi energètica dels 70 (important augment del preu del barril de petroli) és el detonant (no pas el factor principal) d'una important crisi econòmica que genera importants taxes de desocupació. Aquestes taxes altes de desocupació que sorgeixen amb la crisi fan que tota la xarxa econòmica i política comenci a clivellar-se (en la dècada dels 70 la desocupació es triplica en els països occidentals). La crisi econòmica fa que la recaptació fiscal de l'Estat disminueixi, precisament en un moment en què la despesa pública augmenta per fer front a la pròpia crisi. Aquesta espiral diabòlica resumeix d'una forma breu la crisi fiscal de l'anomenat Estat de Benestar.

El neoliberalisme reprèn l'herència de la escola clàssica fent seus els elements com el laissez-faire (“deixar fer”), teoria econòmica de la qual el màxim exponent és Adam Smith que propugna que els diferents factors que creen el mercat econòmic aconseguen, sense cap ingerència externa, un equilibri que fa que els diferents elements funcionin de manera harmònica i correcta. La intervenció pública en l'economia deforma el lliure funcionament del mercat i desajusta l'equilibri que en ell es produiria de manera espontània. El neoliberalisme apareix com una reacció teòrica i política contra l'Estat del Benestar: l'excessiva despesa pública és culpable de la crisi econòmica.

Dins de la política econòmica neoliberal cal destacar quatre eixos que són els que marquen les diferències amb les antigues polítiques keynesianes:

- El dèficit del pressupost és perjudicial per l'economia ja que fa disminuir l'estalvi i la inversió.
- La intervenció estatal dificulta el correcte funcionament de l'economia de mercat, fet que repercuteix en el creixement econòmic i en la creació de llocs de treball.
- La protecció social infereix negativament en la economia.
- L'Estat no ha de regular el comerç o els mercats financers, ja que és la no intervenció la que millor garanteix el seu correcte funcionament.

El neoliberalisme persegueix la modificació de les pautes de redistribució de la renda a favor del capital, i el descrèdit del públic a favor de la provisió privada. Per al neoliberalisme el públic distorsiona l'eficiència econòmica, per això el mercat ha de substituir a l'Estat en la provisió de bens i serveis. La privatització d'empreses i serveis públics entren de ple en aquesta lògica.

Per al neoliberalisme, l'Estat de Benestar no és més que un obstacle per a la competitivitat econòmica respecte a d'altres països. Així, la perspectiva neoliberal ha pres nous aires en aquests darrers anys. Paradoxalment, es reclama la desaparició de les polítiques socials quan les desigualtats socials creixen al món.

El pensament neoliberal considera també als sindicats instruments inacceptables d'organització de la classe obrera, perquè impliquen la col·lectivització de les relacions laborals, i suposen ingerència i distorsió en el funcionament del mercat de treball.

Els governs socialdemòcrates han caigut davant de les pressions neoliberals. La intensificació del procés d'integració europea, la interdependència i la mundialització de l'economia, la segmentació de la societat i el canvi tecnològic són alguns dels processos que modificaren l'escena política i que els van dur a replantejar-se molts dels seus postulats ideològics.

A diferència d'altres governs socialdemòcrates, com és el cas del Partit Socialista Francès, el govern del PSOE va assumir amb entusiasme les receptes neoliberals com a remei per a la crisi econòmica, basades fonamentalment en la individualització de les relacions laborals i la flexibilitat. Així, de cara a “modernitzar” el capitalisme espanyol va emprendre la reconversió industrial, la descentralització productiva, la reducció de la intervenció de l'Estat (privatitzacions de serveis bàsics), la integració en la CEE i la flexibilització del mercat de treball.

Aquesta política econòmica del PSOE ha tingut continuïtat en els diversos governs del PP, que no han fet sinó profunditzar de cara a millorar la

competitivitat del capitalisme i situar-se millor dins de la Unió Europea i en les estructures de l'imperialisme en general.

Però l'ofensiva neoliberal no s'ha acabat. L'empresari i els seus mentors segueixen demanant més reedicions de la reforma laboral, és a dir, més flexibilitat dels contractes i acomiadaments, reduir les pensions de jubilació, reduir les cotitzacions a la Seguretat Social per lliurar immenses masses de milions cap al negoci financer dels fons de pensions.

1.2.- Importants transformacions en el mercat laboral

La segmentació del mercat de treball, la desocupació, la precarietat creixent, la descentralització productiva, canvis profunds en la legislació laboral, destrucció de l'Estat de Benestar, pèrdua del rol del treball en la societat, són algunes de les expressions més importants dels profunds canvis que hi ha hagut aquests darrers anys. Aquesta realitat ha solcat en la consciència de classe, ha disminuït el suport base dels sindicats i ha afavorit l'exclusió sindical d'aquells sectors més explotats: joves i dones, sobretot.

La segmentació laboral, en la mesura en què introdueix estatus laborals diferents i, per tant, diferències en els interessos immediats, augmenta el poder empresarial i disminueix la base de suport del sindicat. En aquest context, la patronal ha adquirit un immens poder en l'àmbit de les relacions laborals amb una important capacitat de pressió, tant que molts cops percep el conveni i la negociació col·lectiva com una inferència externa a neutralitzar.

En conseqüència, el sindicalisme basat en la negociació de les condicions de treball de la força de treball, és debilitat simultàniament amb la pèrdua de del treball estable com a eix central. L'augment de la precarietat conjuntament amb la creixent divisió interna del mercat de treball, tendeix a convertir la representació de totes les persones assalariades per part dels sindicats de classe en quelcom més simbòlic que real.

En l'època posfordista (com en la que ara ens trobem) caracteritzada per un model de producció descentralitzat i flexible, els canvis afecten també l'existència d'identitats i als sentiments de pertinença. La “comunitat obrera” del model fordista s'ha disgregat i debilitat en la seva funció de creació de significats i sentiments d'identitat col·lectiva per als treballadors i treballadores (les bases per a una concepció classista), fet que genera el seu allunyament de les organitzacions sindicals.

En aquest context, es fa difícil la vinculació o afiliació ideològica (fins i tot simplement instrumental de la defensa dels interessos més immediats) del sector perifèric de la classe obrera (precari i sense treball) amb els sindicats. Tot i que amb casuístiques i sentiments molt diversos, es percep per part d'aquests i aquestes una visió negativa dels sindicats, d'indiferència i fins i tot de rebuig. Actualment la concepció individualista no tan sols de les relacions laborals, sinó com a valor que informa la posició política-econòmica-cultural i social en un món insolidari, considera els sindicats com a organitzacions al servei d'aquells que pertanyen al món de les relacions laborals estables i amb drets. Però en la base d'aquest rebuig, s'amaga també debilitat i dependència, temor i/o resignació envers la patronal i el seu poder per dissuadir, fet que provoca que es valori els sindicats en termes negatius ja que el conflicte d'interessos principal (el treball) és també negatiu per als propis treballadors i treballadores, diu el neoliberalisme. Tot això fa que la nova classe obrera que s'està configurant sigui menys homogènia que en el passat. El repte del sindicalisme, doncs, radica en recuperar i construir la identitat i els vincles per a la unitat de classe.

1.3.- La desideolització del Moviment Obrer

L'ofensiva neoliberal, assentada sobre l'hegemonia del capitalisme, la derrota dels moviments revolucionaris i la desaparició del denominat “socialisme real”, conjuntament a la política de pacte social i estratègia de concertació practicat per un model de sindicalisme que a l'Estat espanyol té com a exponents clars a CCOO i UGT, ha produït en el si de la classe treballadora un solc profund en el terreny ideològic. A aquest model de sindicalisme s'ha

d'argumentar que si hi ha alguna acceptació de la racionalitat econòmica i del mercat com a principis absoluts (en conseqüència, la globalització econòmica neoliberal, la competitivitat, l'Europa de Maastrich, el Pacte d'estabilitat...), és difícil (fins i tot hipòcrita) oposar-se de manera taxant a les conseqüències que es deriven d'aquesta lògica, com ara l'atur, la precarietat i l'exclusió social.

Cada cop es fa més freqüent la irrupció de models culturals reproduïts de forma generalitzada per al conjunt de la societat. Models culturals l'objectiu dels quals no és la afirmació de la consciència obrera. Aquests models són desenvolupats per empreses en què l'objectiu és el benefici econòmic, i per tant, pretenen arribar al major nombre possible de consumidores i consumidors entre els quals s'hi troben els membres de la classe treballadora. El consum té entre els seus trets més característics el fet de ser un acte individual. Això suposa també que les pautes col·lectives i grupals tradicionals de la cultura obrera perden pes enfront la llibertat del consumidor i consumidora. La capacitat de consumir és la que marca les fronteres en la societat, de la persona productora es passa a la persona consumidora, del treballador/a al consumidor/a.

L'hegemonia ideològica neoliberal ha aconseguit que el nou ordre econòmic capitalista aparegui com l'únic món possible, situant, en el millor dels casos, les lluites obreres i polítiques en un terreny molt defensiu. Això ha comportat una evident desideolització de l'acció sindical. En aquest sentit, l'avanç de les idees neoliberals entre àmplies capes de la classe treballadora i dels seus dirigents, no es basa en la conformitat ideològica amb aquestes (malgrat que el resultat pot arribar a ser el mateix) sinó que es basa en la resignació i acceptació de la impossibilitat d'alterar el món aixecat pel neoliberalisme.

La pèrdua de la referencialitat ideològica de la lluita pel socialisme iniciat fa més de dos cents anys, ha significat la pèrdua o el debilitament de la motivació ideològica de la classe obrera per derrocar el capitalisme. En diferents moments històrics, conjuntament amb la millora de les condicions de treball i de vida, la lluita pel socialisme (tot i que de vegades de manera mistificada i sentimental) ha suposat un important al·licient al moviment obrer.

L'ofensiva neoliberal, en les seves formulacions ideològiques i polítiques, ha introduït la lògica econòmica capitalista (basada en la racionalitat de les lleis econòmiques i en la neutralitat tàctica, obviant les relacions de poder) com el principi constitutiu de la societat i en conseqüència la que ha de determinar les condicions de treball i els drets socials. Aquesta construcció ideològica és la que tants cops ha estat argumentada pel capital en els expedients de regulació de treball i pretén l'acceptació de sacrificis imposats per la patronal i el govern en la seva aplicació del model neoliberal.

La desideolització (reflex de la desmobilització, la insolidaritat, l'aburguesament, la exacerbació consumista...) no tan sols afecta a amplis sectors de treballadors i treballadores estables, sinó també a sectors perifèrics del subproletariat, la immensa majoria desorganitzat, que es mou en el sempre difícil univers de l'individualisme.

Sindicalisme de classe: qüestions bàsiques a resituar

2.1.- Recuperar una crítica radical al capitalisme

Cada cop resulta més aparent el sinistre perfil de misèria i guerra que adquireix el capitalisme. El treball com a producció de plusvalua, sense drets per a moltes persones, i a la seva absència (l'atur), condiciona de manera determinant la vida de milers i milers de treballadores i treballadors.

N'hi ha hagut prou amb pocs anys perquè el triumfalisme capitalista que va simbolitzar la caiguda del mur de Berlín i de l'anomenat “socialisme real”, saludant amb entusiasme l'economia del mercat i el fi de les ideologies, decaigui a cotes mínimes. La desaparició de l'adversari de la guerra freda no va obrir la via d'un futur de progrés i de pau, com ens van pronosticar els apologistes del capitalisme i de la democràcia, ans el contrari: va cedir el seu lloc a la guerra global dirigida per l'imperialisme entronitzat.

Hem pogut comprovar l'augment escandalós de les desigualtats socials tant al Nord com al Sud, el drama humà que està produint el capitalisme salvatge que

s'ha instal·lat en els pobles exsocialista, l'impetuós procés de concentració en tots els sectors econòmics sense parlar de la multiplicació dels conflictes armats i agressions provocades per les potències capitalistes “democràtiques”.

Amb la reestructuració capitalista resulta cada cop més evident que el treball humà coneix una nova fase de mercantilització i d'alienació. A l'exclusió, marginació, inseguretat, velles i noves formes de pobresa i misèria, cal afegir la creixent pèrdua de sobirania dels pobles. Aquesta és la feroç i sinistra cara del model neoliberal. I aquesta realitat no és aliena a Catalunya, on l'exclusió social i la precarietat s'agreuja.

És per això que cal recuperar la crítica radical al capitalisme, la crítica al model desenvolupista i consumista, les privatitzacions de serveis essencials que deixen en mans de les empreses multinacionals la presa de decisions determinats per al nostre futur fora de tot control polític. I sobretot cal recuperar la lluita pel socialisme, tornar-li el seu sentit i la seva vigència. Però la lluita pel socialisme, per un model social alternatiu, ha de ser quelcom més que un slogan per cridar, de tant en tant, durant les mobilitzacions. En aquesta línia és necessari anar creant un discurs social i econòmic alternatiu que permeti una activitat ideològica i cultural a mig termini.

2.2 Qüestions bàsiques per una correcta intervenció com a sindicat de classe.

El sindicalisme català ha d'encarar el fet que aproximadament un terç de les persones assalariades treballen en condicions precàries. Entren i surten del mercat de treball. Entre persones sense treball, en condicions precàries i contractades a temps parcial, més del 30% de la “classe obrera” mantenen una relació salarial inestable. Això suposa no tan sols una gran inseguretat en les seves condicions de vida, sinó també una falta d'implicació en la dinàmica sindical; el sindicalisme li resulta quelcom aliè en la seva vida quotidiana.

Per tant, un sindicalisme combatiu que reconstrueixi una força social transformadora és un fet més necessari que mai. Per això cal reforçar el discurs polític que revalorï l'aportació de la lluita sindical.

Estem parlant de la recuperació del sindicat com a subjecte polític de representació dels interessos de tota la classe obrera, superant per tant dèficits històrics, com ha estat la consideració subsidiària de les dones en el mercat laboral, la integració de les noves realitats d'explotació i precarietat, i amb perspectiva de futur de les persones immigrants, nova mà d'obra a explotar.

La Intersindical-CSC té moltes d'aquestes característiques del sindicalisme combatiu expressades tant en la seva trajectòria històrica com en el seu programa d'acció. És qüestió de mantenir i reforçar les seves senyals d'identitat, el seu perfil d'esquerra sindical. En aquesta línia caldria reforçar:

El rebuig a un model de sindicalisme de gestió o cogestió que acaba assimilant al sindicalisme en les coordinades ideològiques de la patronal. Un sindicalisme de gestió rutinària de determinades condicions laborals o salarials de les treballadores i treballadors fixos, sense una intervenció integral sobre les relacions laborals i evolució del valor econòmic del treball en cada empresa, ens duu a un model sindical desclassat i insolidari.

La concepció sociopolítica del sindicalisme sota la idea que el sindicat no pot limitar-se únicament a la temàtica estrictament laboral, sinó que ha d'estar compromès amb d'altres causes i reivindicacions d'altres moviments. És necessari una pràctica que vagi educant a l'avantguarda sindical en una perspectiva més àmplia i d'emancipació.

L'alternativa a la globalització neoliberal o la lluita pel socialisme no poden ser únicament proclames que es defensen en els Congressos o en les declaracions del Primer de Maig. En la línia assenyalada més amunt, es tracta d'armar ideològicament al moviment obrer.

2.3.- Disputa de poder al capital

El caràcter de sindicat de classe no és una definició o etiqueta de per vida, sinó que està subjecta a una contínua readaptació segons es van modificant les variables de la confrontació capital-treball.

El compromís per aconseguir un model social alternatiu, canvis polítics i socials que facin avançar a la classe treballadora en la seva recerca, és un fet inherent a les característiques d'aquell sindicalisme de classe, de disputa de poder, d'agent de canvi.

Un model sindical d'aquesta naturalesa ha d'evitar esquemes conjunturals i mantenir referències reivindicatives i de lluita. Aquesta referència, en la Intersindical-CSC, ha de garantir-se amb coherència i disciplina, no és la referència per la referència o el radicalisme pel radicalisme, és la coherència de la nostra acció sindical no disposada a entrar en la fàcil pendent del possibilisme.

El coneixement real de la situació de l'empresa, sector o multinacional és una dada clau per situar la confrontació de classe o disputa de poder en el seu terme just i possibilitar la presa de consciència dels treballadors i treballadores. La rutina negociadora i un empobriment reivindicatiu duu indefectiblement a un model proper al sindicalisme de gestió.

Un sindicalisme reivindicatiu necessita donar una dimensió real al valor de la lluita i evitar inèrcies plenes de resignació i pragmatisme que són el preludi de la desmobilització i la derrota en cada empresa. “Una lluita es pot perdre, però sense lluitar ja hem perdut”.

2.4.-Espais de disputa

2.4.1.-Disputa de la renda del treball

La lluita per la redistribució de la renda i de la plusvalua que genera el treball, és un principi bàsic reivindicatiu que determina la posició sindical.

L'impuls de mesures socials i econòmiques de repartiment de riquesa que han d'adoptar els poders públics, és un eix inherent de la disputa de renda amb el capital. La renda bàsica, el desenvolupament de serveis socials públics, la batalla per polítiques fiscals progressives o la implantació de taxes pel moviment especulatiu del capital (la "Taxa Tobin") etc. són reivindicacions a integrar en aquella disputa de la renda i en l'articulació d'una alternativa social progressista.

Dins de l'empresa és necessari un coneixement exhaustiu de la situació d'aquesta, per evitar que l'increment salarial sigui una variable subjecta a l'IPC de torn. L'increment salarial ha de tenir en l'IPC un referent però, en especial, ha de considerar la redistribució dels resultats del treball.

En la disputa de la renda, la lluita contra les discriminacions salarials és tan important com el propi dígit reivindicatiu. Si no abordem en cada empresa una política de reducció del ventall salarial, o sistemes correctors a l'efecte (increment sobre massa salarial bruta) les desigualtats es disparen i s'alimenta el corporativisme i la insolidaritat. És necessari anomenar també amb caràcter específic la discriminació salarial de caràcter estructural que pateix el col·lectiu de treballadores. Ara com ara, la seva posició subordinada en el mercat laboral, mitjançant contractes a temps parcial, i segregades en categories professionals amb retribucions baixes, determina que les dones percebin en concepte de rendes salarials un 30% menys que els homes.

L'exclusió, segregació laboral, diferències salarials i de contractació i condicions de treball, així com la doble jornada que pateixen les treballadores (per manca de socialització i participació dels homes en les tasques de la llar i

la implicació familiar) han d'ésser constants en el nostre anàlisi i intervenció sindical. Només així serem una alternativa per al conjunt de la classe treballadora catalana.

La lluita per la reducció de la jornada laboral és una disputa de renda a l'empresariat. La reducció de jornada sense baixada salarial i sense flexibilitat que l'esmorteeixi afavoreix el treball i, per tant, un major repartiment de la riquesa. Contràriament, el canvi de reducció de jornada laboral per flexibilitat o per hores extraordinàries només beneficia l'increment de la productivitat que s'embutxaca la patronal.

Lluitar contra la sinistralitat laboral dotant la nostra intervenció sindical d'una dimensió real i efectiva a la salut laboral, és també una manera més de disputar la renda a l'empresari. A la patronal se li ha d'exigir inversió en seguretat i formació, modalitats de contractacions estables, etc. fet que, evidentment, afecta el nivell de renda o productivitat. Això sí, la salut laboral és una variable que s'ha de plantejar com a objectiu irrenunciable i no vendible. Les negociacions d'incrementos salarials condicionades a la disminució de l'absentisme han de ser radicalment rebutjades per la Intersindical-CSC.

2.4.2- Relacions laborals

Les mesures neoliberals han proporcionat a l'empresariat un poder omnímode en la contractació i en l'acomiadament. La utilització arbitrària i fraudulenta de la legislació laboral per fomentar contractacions precàries que provoquin la indefensió de les persones treballadores, necessita que el sindicalisme de classe formuli mecanismes de resposta concrets. No és possible considerar la contractació com a facultat exclusiva de l'empresariat i introduir un esquema reivindicatiu que no tingui en la lluita contra la precarietat la seva màxima referència. Les raons són clares: la precarietat és explotació i desarticula la resposta obrera en anar diferenciant diversos col·lectius de treballadores i treballadors fixos, eventuais, subcontractats, etc.

Aquesta batalla a la capacitat discrecional de l'empresariat per ordenar i imposar les relacions laborals necessita canvis en el model d'acció sindical, ja que no podem romandre en la rutina d'una negociació col·lectiva amb continguts clàssics relacionats a les condicions laborals de les treballadores i treballadors fixos. S'ha de superar l'absència de mesures eficaces contra la precarietat en els continguts centrals de la negociació col·lectiva.

Els expedients de reducció de plantilla, així com altres mesures encaminades a la mateixa finalitat amb càrrec a la contractació eventual mitjançant la seva rescissió arbitrària, han de rebre una resposta ferma per part de la Intersindical-CSC. No podem admetre la pèrdua del treball o l'empitjorament de les condicions salarials i laborals, com a mecanisme d'augment del compte dels resultats de les empreses. Avui, amb el consentiment de l'autoritat laboral, els expedients de regulació s'han convertit en un instrument més de l'organització productiva.

L'eliminació dels stocks en les empreses i el funcionament segons cartera de comandes impulsa la tendència a utilitzar els expedients com una mesura més d'organització productiva. Estem assistint a consideracions d'expedient preventiu similars a terminologies polític-militars utilitzades per alguns governs.

La reivindicació de la jubilació als 60 anys i polítiques de prejubilacions en les empreses és un referent de consideració permanent en la política de treball. Enfront les tendències que assenyalen la flexibilitat en l'edat de la jubilació i una estratègia de liquidació de les prejubilacions (reformes en l'Estat francès i reformes del Pacte de Toledo), el sindicat ha de desenvolupar mesures com ara el contracte de relleu o similars que afavoreixin l'entrada de joves al mercat de treball i, de la mateixa manera, que possibilitin una jubilació digna.

La disputa de poder en les relacions laborals té en la lluita per la capacitat legislativa en matèria laboral i de protecció social un referent ineludible.

2.4.3.- Reorganització del temps de treball

La reorganització del temps de treball lligada a l'anomenada flexibilitat laboral es configura com una altra eina de productivitat i benefici de les empreses a costa del treball i les condicions laborals. La instauració de 4 o 5 torns, “bosses de hores”, disponibilitat horària, contractes a temps parcial, etc. són sistemes de flexibilitat lligats a la productivitat, contraris a la creació de treball i a la millora de les condicions laborals.

Aquests sistemes, en ocasions, estan lligats a concessions de primes especials per a un sector concret de treballadores i treballadors. D'aquesta manera, es crea un estatus específic per a un grup, fet que propicia un factor de divisió interna. De la mateixa manera hi ha casos en què la plantilla s'amplia, però tan sols per treballar en condicions de màxima flexibilitat. Això, evidentment, és una altra fractura interna dins de l'empresa.

Aquests sistemes de reorganització del treball han d'ésser combatuts per la Intersindical-CSC. No podem negociar, com ja hem dit, reducció de jornada a canvi de flexibilitat. És una autèntica trampa per part de l'empresariat i una ingenuïtat sindical considerar com a “mèrit” l'establiment de les 35 hores a canvi de flexibilitat ja que d'això no se'n treu cap creació de treball i, en canvi, sí més productivitat.

La lluita contra les hores extraordinàries és indispensable per la reducció i organització del temps de treball. Una resposta contundent a la precarietat (lluitar per llocs de treball de qualitat) ha de complementar-se amb una tasca d'extinció de les hores extraordinàries que, en moltes ocasions, es realitzen per la imposició que creen les condicions precàries de contractació i salari.

Sindicalisme Sociopolític

3.1. - Qüestions conceptuals bàsiques

Un sindicalisme de classe és un sindicalisme sociopolític ja que pretén alterar la correlació de forces capital-treball, poder econòmic-poder polític i classe

treballadora. La filosofia de contrapoder del model sindical de la Intersindical-CSC està determinada pel seu caràcter sociopolític.

El caràcter sociopolític de la Intersindical-CSC es defineix, fonamentalment, per la seva voluntat de configurar-se com a contrapoder econòmic i social, així com per la capacitat de presentar propostes per un model social alternatiu. Això és quelcom intrínsec al nostre projecte. En aquest sentit, la Intersindical-CSC ha de recuperar espai i referència en la societat catalana, als carrers de Catalunya, com a agent de canvi social.

Des de l'autonomia organitzativa, el moviment sindical és un subjecte determinant per tal de conformar un bloc català i de classe en el procés d'emancipació nacional i social a Catalunya. Una estratègia de contrapoder des del sindicalisme ha de considerar la natura i els continguts de les aliances tàctiques necessàries en els àmbits polític i social per possibilitar els canvis en la correlació de forces entre el capital i les classes populars. Sempre sense perdre l'autonomia i, per descomptat, sense xecs en blanc que condicionin el propi caràcter de contrapoder del sindicalisme.

L'acció sindical a l'empresa o el sector ha de superar l'estricta espai de confrontació al voltant de les condicions laborals, i ha d'abordar polítiques sectorials, fiscals, pressupostàries i econòmiques que ens permetin impulsar el nostre model de canvi social.

3.2.- Impuls d'un model social alternatiu

Els quadres sindicals han d'abordar tant des de l'àmbit de debat polític-ideològic com de la intervenció, qüestions socioeconòmiques de caràcter global, per superar una actuació que, de vegades, oscil·la entre el mal anomenat "micro" (empresa) i les actuacions netament polítiques que pot impulsar l'organització.

L'acció sindical ha de dotar-se de continguts que permetin a la classe treballadora i a les capes populars condicionar les polítiques

socioeconòmiques i avançar en un model social alternatiu.

Aquest compromís de la Intersindical-CSC està intrínsecament lligat a la lluita per una democràcia política i social, per un model social alternatiu al capitalisme neoliberal. La nostra lluita a Catalunya forma part d'una lluita global contra la globalització neoliberal de la qual ens sentim part activa conjuntament amb la resta dels pobles oprimits del món.

En l'àmbit sectorial és necessari mantenir una reflexió actualitzada de les polítiques globals a proposar i activar una visió de contrapoder socioeconòmic ben treballada. Tant en els sectors industrials com en el públic, la Intersindical-CSC ha de treballar propostes de política sectorial que donin forma i projecció a un espai socioeconòmic català.

La lluita per una política lingüística de promoció del català en l'espai sociolaboral, la implicació en les diferents polítiques d'infraestructures de transport públic o de mercaderies, la intervenció i control en les polítiques de les estructures financeres, la participació en matèries de medi ambient i salut pública... són els àmbits on l'acció sindical realitza la seva aportació a la construcció d'un espai socioeconòmic català.

La configuració d'un model de desenvolupament sostenible és, per la nostra acció sindical, un element fonamental per la construcció de l'espai socioeconòmic català. En aquest sentit, plantejem la necessitat de conformar un sector públic català amb capacitat per liderar un model de desenvolupament sostenible, endogen i amb plenes capacitats de relació amb el context europeu i internacional. És necessari definir una política fiscal i pressupostària que prioritzi el desenvolupament del nostre teixit productiu i la redistribució de la riquesa.

La construcció d'un espai sociolaboral català requereix de la participació sindical, de la posada en marxa d'instruments que ens permetin concretar un marc d'actuació per l'engrenatge econòmic i social de Catalunya, el desenvolupament de polítiques sectorials pròpies, un pla coordinat

d'ordenació del territori, infraestructures i energia, i, també, la creació d'un sistema financer propi, com a peça fonamental del nostre model de desenvolupament.

El compromís del nostre sindicat en la lluita per un sistema educatiu i sanitari de caràcter universal i gratuït, de polítiques socials i d'infraestructures viàries al servei de la ciutadania... el doten de projecció sociopolítica que el situen com un agent real per al canvi social.

La participació paritària d'homes i dones, en igualtat de drets i oportunitats, en el món del treball i en la societat en general, és una condició democràtica que, encara avui, valorem com una assignatura pendent difícil si tenim en compte les diferències existents, sense anar més lluny, en la nostra pròpia organització.

L'exigència de mesures de repartiment de la riquesa com a establiment d'una renda bàsica de caràcter universal o mecanismes que gravin als moviments especulatiu de capital, han d'integrar-se amb força en la dinàmica d'acció sindical de la Intersindical-CSC en relació als poders públics.

La política fiscal és un instrument de redistribució de riquesa bàsic i de reivindicació per una acció sindical interpel·lativa cap al poder polític. Les normes fiscals passen desapercibudes pel debat social o queden reflectides en dimensions no intel·ligibles per a la ciutadania. Hem de fer un esforç per dur de manera pedagògica la qüestió fiscal a la classe treballadora, així com posar en evidència el caràcter regressiu d'una política fiscal carregada en les rendes del treball.

La Intersindical-CSC ha d'impulsar una denúncia sistemàtica de la política fiscal que realitzen les administracions catalanes i plantejar una dinàmica de mobilització sindical i social per un canvi radical en aquelles actuacions. Hem d'exigir plena capacitat política per ordenar impostos i taxes, siguin aquests directes o indirectes: l'habilitació de polítiques pressupostàries públiques que donin resposta a les demandes socials i a la redistribució de la riquesa; una

política d'ingressos fiscals que faci que les rendes, independentment de la seva procedència, tributin en l'escala de l'IRPF, s'estableixi una imposició sobre grans fortunes i moviments especulatius de capital i es prioritzi la imposició directa sobre la indirecta.

L'habitatge és una referència que el sindicalisme ha de desenvolupar en la seva intervenció. Les dificultats fonamentalment de la joventut treballadora per accedir a un habitatge digne s'ha convertit en un problema social de gran impacte i importància enfront les polítiques d'especulació i grans interessos immobiliaris existents. Les polítiques públiques d'habitatge no tan sols no han solucionat el problema sinó que, en termes generals, han afavorit l'especulació del sòl i l'impuls d'una oferta privada que ha convertit l'habitatge en un producte financer, objectiu per a l'aflorament del diner negre, i ha incrementat el nombre d'habitatges buits. Davant aquesta situació, que sobretot afecta a les persones joves, des de la Intersindical-CSC exigim l'impuls dels sistemes de lloguer a baix preu, suport a la rehabilitació i a la compra i lloguer d'habitatge usat i protegit, gravar fiscalment els habitatges buits i promocionar-ne el lloguer, i un pla d'habilitació de sòl públic per la construcció d'habitatges de protecció oficial.

*disseny i producció:
serveis gràfics de la Intersindical-CSC
països catalans, 2005*

Tots els drets reservats

ej
formació

*www.intersindical-csc.org/joves
espaijove@intersindical-csc.org*